

2061 17. Dec. 1888: 1. Beh. af Lovf. om forandr. Affatt. af Straffel. § 182 m. fl. 2062

for sig lader der sig anføre Meget for, at Forlæggeren og Kommissionsforhandleren bør have et Medansvar for, hvad der saaledes fremkommer. Men derimod kan jeg ikke Andet end udtale som min Mening, at det vil være forbundet med overordentlig store praktiske Vanskeligheder at udstrække Ansvaret til dem, der blot forhandle eller kolportere. Jeg tror, at, saaledes som nu Bogmarkedet en Gang er indrettet, vil det være saa godt som umuligt for en Sortimentsboghandler at gjøre sig bekendt med Indholdet af alle de Skrifter, som han faar til Forhandling. Det forekommer mig at være meget tilgiveligt og rimeligt, at en Sortimentsboghandler, naar der bringes ham et Bogarbejde, som er forlagt af en vederhæftig Boghandler, mener, at han derved kan berolige sig, at han ikke behøver, forinden han bringer det videre i Handelen, selv at gjøre sig personlig bekendt med Indholdet deraf. Som bekendt koncentrerer Boghandelen sig til visse Eider af Aaret. Det gjælder over hele Verden, men særlig gjælder det her i Landet. Dersom nu en Sortimentsboghandler skal bære Ansvar uden Hensyn til, om der er en Forfatter eller Forlægger til Stede, som har Ansvaret, da vil det føre til, at han maa blive nødt til at gjøre sig bekendt med Indholdet af alle de Bøger, som saaledes fremkomme til Forhandling paa en given Tid af Aaret. Han kan ikke overlade dette Arbejde til nogen Anden, thi det er for meget at forlange af en Mand, at han skal paatage sig et Strafansvar, og det et Strafansvar af den Størrelse, som her er Tale om, for en Gjertning, der udføres ikke af ham, men af Andre paa hans Vegne. Følgen af en saadan Bestemmelse vil faare let blive den, at der vil hengaa maaste ikke saa ganske kort Tid, inden de paagjældende Værter for Alvor komme i Handelen og i Circulation blandt Publikum. Det gjælder om indenlandske Arbejder, men det gjælder i endnu højere Grad om fremmede. Jeg ser ganske bort fra, at man maaste ikke udenvidere kan stille den Fordring til enhver Boghandler, at han skal være tilstrækkeligt inde i alle fremmede Sprog, i alt Fald i alle fremmede Kultursprog. Jeg tror ingenlunde, at alle Boghandlere ere det, men jeg tror ogsaa, at det er for meget forlangt, at de skulle

være det. Men ogsaa her siger jeg, man ikke kan forlange, at en Mand under Strafansvar skal berolige sig ved, at nogen af ham antagen Person har foretaget Gjennemlæsningen paa hans Vegne. Men skal han vente med at expedere Bøgerne, indtil han paa den nødvendige Maade har skaffet sig fuld Sikkerhed for Bøgenes Indhold, saa vil der kunne hengaa meget lang Tid. Men det er et stort Spørgsmaal, om hans Kunder ville vente paa, at han faar tilendebragt denne Undersøgelse af Bøgerne; det er et stort Spørgsmaal, om det saa ikke maatte blive almindeligt, at de, som kjøbe Bøger, og de, som ønske at læse Bøger, navnlig paa fremmede Sprog, ville i Stedet for at vente paa den sendrægtige Expedition af danske Boghandlere sætte sig i umiddelbar Forbindelse med udenlandske Boghandlere og derfra faae Bøgerne tilsendte. Jeg tror, det vil være i høj Grad ødelæggende for den danske Boghandel.

Jeg ser af Forhandlingerne i det andet Thing, at den høitærede Justitsminister særlig netop har lagt Vægt paa den udenlandske Litteratur, og det være langt fra mig at ville benægte, at der i den udenlandske Litteratur fremkommer Meget, som jeg kunde ønske, ikke blev frettet, og som jeg for mit personlige Bedkommende kunde meget ønske at kunne være med til at sætte en Stopper for, som her ind. Men man kan, synes jeg, i sin Over for at forhindre den daarlige fremmede Litteratur gaa for vidt og navnlig gaa saa vidt, at man uden at ville det ogsaa kommer til at lægge ikke uvæsentlige Hindringer i Veien for den hurtige Indkommen her i Landet af den gode fremmede Litteratur. Iøvrigt staar man jo ingenlunde værgeløs overfor slet fremmed Litteratur. Følge Presseloven har Justitsministeriet Myndighed til at lade nedlægge Forbud mod videre Forhandling af fremmede Bøger, der indkomme her i Landet, et Forbud, der da skal forfølges gennem Kriminalprocessens Former, det vil sige summarisk og med al mulig Hurtighed. Hvis Forbudet stadfæstes, bliver Skriftet konfiskeret, og da er der forbundet Strafansvar med den videre Forhandling af disse Bøger, ligesom det jo endelig er bestemt i Presseloven, at naar saadan Dom 3 Gange maatte overgaa den samme Udgifter eller Forfatter af fremmede Bøger, kan der over-